

ДЈЕВОЈКА ЦАРА НАДМУДРИЛА

Један сиромах живљаше у једној пећини и немаше ништа до једну шћер, која бијаше много мудра и иђаше свуда у прошњу, па и оца свога учаше како ће просити и паметно говорити. Дође једном сиромах к цару да му штогођ удијели; цар га упита окле је и ко га је научио мудро говорити. Ови му одговори окле је и како га је шћер научила.

„А шћер твоја од кога се научила?” упита цар, а сиромах одговори: „Бог је њу умудрио и наша јадна сиромаштина.”

Тада му цар даде тридесет јаја и рече му:

„Понеси ово твојој шћери и реци јој нека ми из тијех јаја излеже пилад, пак ћу је добро даровати, ако ли пак не излеже, хоћу те ставити на муке.”

Сиромах отиде плачући у пећину и каже све шћери. Она позна да су јаја варена, и рече оцу да пође починути а да ће се она за све бринути. Отац је послуша и отиде спавати, а она дохвати пињату и настави на ватру пуну воде и боба, иа кад свари боб, зовне ујутро оца и рече му да узме рало и волове пак да иде орати покрај пута куда ће пасати цар, и рече му:

„Кад видиш цара, узми боб пак сиј, и вичи: – хај волови, помози Боже да роди варени боб. – Кад те цар запита како може родити варени боб, а ти реци: као и из варенијех јаја излећи се пилад.”

Сиромах послуша шћер па отиде те стане орати; кад угледа цара ће иде, он стане викати:

„Хај волови, помози Боже да роди варени боб.”

Чувши цар ове ријечи, стане на путу и рече сиромаху:

„Сиромаше, како може родити варени боб?”

А он му одговори:

„Честати царе, као и из варенијех јаја излећи се пилад.”

Стави се цар одмах да га је шћер научила, па заповједи слугама те га ухвате и доведу предањ, па му онда пружи повјесмо лана говорећи:

„Узми то, и од тога имаш учинити гумину и једра сва што је од потребе за један брод; ако ли не, изгубићеш главу.”

Ови сиромах с великијем страхом узме повјесмо и плачући отиде дома и каже све својој шћери. Шћер га пошље да спава обећавајући да ће она све то учинити. Сјутрадан узме мали комад дрвета, пак пробуди оца и рече му:

„На ти ово дрво и понеси га цару нека ми од њега направи кућељу и вретено и стативе и остало што требају, пак ћу ја њему направити све што наређује.”

Сиромах послуша шћер и искаже цару све као што га је она научила. Цар чувши ово зачуди се и стане мислити шта ће чинити, па онда дохвати једну малу чашицу и рече му:

„Узми ову чашицу и понеси твојој шћери нека ми њом пресека море да остане поље.”

Сиромах послуша и плачући понесе шћери ону чашицу и каже јој све што је цар рекао. Ђевојка му рече да остави до сјутра и да ће она све учинити. А сјутрадан зовне оца и да му литру ступе и рече:

„Понеси ово цару и реци му нека овијем затисне све изворе и сва језера, пак ћу ја пресекати море.”

Сиромах отиде и овако цару рече. Цар видећи да је ђевојка много мудрија од њега, заповједи му да је доведе пред њега; а кад је доведе и обоје се поклоне пред њим, онда је цар запита:

„Погоди, ђевојко, шта се може најдаље чути?”

Ђевојка одговори:

„Честити царе, најдаље се може чути гром и лаж.”

Тада се цар дохвати за браду и обрнувши се својој господин запита их:

„Погодите колико ваља моја брада?”

Кад једни стану говорити оволико други онолико, онда ђевојка одговори свијема да нијесу погодили, пак рече:

„Царева брада ваља колико три кише љетне.”

Цар се зачуди па рече:

„Ђевојка је најбоље погодила.”

Па је онда запита хоће ли бити његова жена, и да друкчије не може бити него тако. Ђевојка се поклони и рече:

„Честити царе! како ти хоћеш нека буде, само молим да ми напишеш на карти својом руком, ако би се кад гођ на ме расрдио и мене од себе оћерао, да сам госпођа узети из твога двора оно што ми је најмилије.”

Цар јој ово одобри и потпише. Пошто паса неколико времена, цар се на њу ражљути и рече јој:

„Не ћу те више за жену, него хајде из мога двора куд знаш.”

Царица му одговори:

„Свијетли царе, послушаћу, само ме пусти да преноћим а сјутра ћу поћи.”

Цар јој допусти да преноћи, онда царица кад су били при вечери помијеша му у вино ракију и нека мирисна биља, и нудећи га да пије говораше му:

„Пиј царе весело, јер ћемо се сјутра растати, и вјеруј ми да ћу бити веселија него кад сам се с тобом састала.”

Цар се опјани и заспи, а царица справи кароцу и понесе цара у камену пећину. Кад се цар у пећини пробуди и види ће је, повиче:

„Ко ме овђе донесе?”

А царица му одговори:

„Ја сам те донијела.”

Цар је упита:

„За што си ти то од мене учинила? Дали ти нијесам рекао да више нијеси моја жена?”

Онда му она извадивши ону карту рече:

„Истина је, честити царе, да си ми то казао, али погледај што си овој карти потписао: што ми буде најмилије у твојему дому да понесем собом кад од тебе пођем.”

Цар видећи то, пољуби је и поврате се опет у царски двор.

